

Ffurf y Cyflwyniad	Presentation Format
Cyd destun a chefnidir	Context and background
Cyflwr cyllidol presennol	Current financial position
Y model busnes hyd 2014	The business model to 2014
Peryglon a chyfleoedd	Risks and opportunities ahead

Cyd destun a chefnidir

Strwythur y Grwp Menter Mon
Datblygiad y cwmni dros amser

Context and background

Structure and aims of the Menter Mon Group
Company development over time

<p>Grŵp MENTER MÔN Group</p> <p>Yn cynnwys DAU gwmni nid-er-elw, a lywodraethir gan UN Bwrdd Cyfarwyddwyr</p> <p>Comprises TWO not for profit companies, governed by ONE Board of Directors</p>	<p>MENTER MÔN Cyf Ltd</p> <p>Rhannol gofrestredig am TAW</p> <p>Partly VAT registered</p>	<p>Sefydlwyd y cwmni 'cartref', sy'n berchen ar asedau, yn 1995, ac fe'i hymgorfforwyd yn Chwefror 1996.</p> <p>AMCAN</p> <p>Datblygu entrepreneuriaeth adfywiol o'r gwaelod i fyny yn ardaloedd gwledig Ynys Môn</p> <p>DIBEN</p> <p>Asiant datblygu ac adfywio cymunedol ac economaidd dros Ynys Môn, yn gweithredu'n bennaf drwy raglenni grant yr Undeb Ewropeaidd a'r llywodraeth e.e. LEADER a Chynllun Datblygu Gwledig Cymru 1995-2013</p> <p>Cronfeydd Strwythurol (ESF acERDF) Amcan 5b 1996-99; Amcan 1 2000-2006; Cydgyfeiriant 2007-2013</p> <p>Ac amrywiaeth o raglenni eraill nad oed yn cael eu cyllido drwy grant gan yr Undeb Ewropeaidd e.e. Menter Iaith Môn</p>	<p>The 'home', asset owning company, established 1995, incorporated February 1996.</p> <p>OBJECTIVE</p> <p>To develop bottom up, regenerative entrepreneurship in rural Anglesey</p> <p>PURPOSE</p> <p>Community, economic development and regeneration agent for Anglesey, achieved primarily through EU and government grant based programmes eg LEADER and Rural Development Plan for Wales 1995-2013</p> <p>Structural Funds (ESF and ERDF) Objective 5b 1996-99; Objective 1 2000-2006; Convergence 2007-2013</p> <p>And a range of other non EU grant based programmes eg Menter Iaith Môn</p>	<p>MM CYF</p> <p>Y cyfrif ar gyfer gweinyddu'r RDP (echel 4) ar wahân (cyllid EAFRD a Llywodraeth Cymru)</p>	<p>MM CYF</p> <p>The account through which the RDP (axis 4) is separately administered (EAFRD and WAG funding)</p>	<p>Ychydig o gyfle sydd i gynhyrchu arian dros ben ym Menter Môn Cyf. Mae'n masnachu yn bennaf ar sail ADENNILL COSTAU COST a orfodir gan raglenni'r Undeb Ewropeaidd.</p> <p>Ers 1995, serch hynny, y mae wedi cyfrannu at Gronfeydd wrth gefn diolch i:-</p> <p>Log Banc</p> <p>Taliadau blynyddol gan Annog Ltd.</p> <p>Nifer o brosiectau nad oedd yn rhan o gynlluniau'r Undeb Ewropeaidd a weithredwyd ar sail mwy na chostau yn unig Taliadau achlysurol gan gleientiaid am ad-daliadau, gwaith datblygu prosiectau a thasgau ymchwil tymor byr</p>	<p>There is little scope for generating surpluses within Menter Môn Cyf. It trades mostly on a COST RECOVERY basis enforced by EU programmes.</p> <p>Since 1995 however it has built up cash reserves from:-</p> <p>Bank interest</p> <p>Payments made annually from Annog Ltd.</p> <p>A number of non EU projects which operated on a cost plus basis</p> <p>Occasional payments from clients in lieu of rebates, project development work and short term research tasks</p>	
		<p>ANNOG Cyf Ltd</p> <p>TAW Cofrestredig Registered for VAT</p>	<p>Adain fasnachol Menter Môn, a sefydlwyd yn 1999 fel Nicomôn Ltd, a ail-frandiwyd yn 2006 fel Annog Ltd</p> <p>AMCAN</p> <p>Sicrhau cynaliadwyedd tymor hir drwy drosglwyddo gweithgarwch yn rhannol o incwm grant i incwm a enillir</p> <p>DIBEN</p> <p>Cystadlu am gontractau a'u cyflawni ym meysydd datblygu economaidd, cymorth i fusnesau a chyflogwyr, gwasanaethau amgylcheddol a gwasanaethau eraill</p> <p>Sefydlu a chynnal cyfres hyfwrdd o fentrau cymdeithasol buddiol.</p> <p>Helaethu swyddogaeth a chyrhaeddiad menter gymdeithasol yn yr economi wledig, yn enwedig o ran asedau a gafwyd</p>	<p>The trading arm of Menter Môn, established 1999 as Nicomôn Ltd, rebranded in 2006 as Annog Ltd</p> <p>OBJECTIVE</p> <p>To secure long term sustainability through the gradual transfer of activity from grant based income to earned income</p> <p>PURPOSE</p> <p>To compete for and to deliver contract work in economic development, business and employment support, environmental and other services</p> <p>To establish and to viably sustain a series of beneficial social enterprises.</p> <p>To extend the role and reach of social enterprise in the rural economy, particularly in relation to acquired assets</p>	<p>ANNOG MENTER</p> <p>Y cyfrif ar gyfer yr holl weithgarwch cefnogi busnes dan gontract i Lywodraeth Cymru yn Ynys Môn, Gwynedd a thu hwnt.</p>	<p>ANNOG ENTERPRISE</p> <p>Account for all WAG contracted business support activity in Anglesey, Gwynedd and beyond.</p>	<p>Gall Annog Cyf gynhyrchu arian dros ben, ac y mae wedi gwneud hynny yn ystod y gorffennol. Er mai mantolennu gymharol dlawd sydd ganddi (Menter Môn Ltd yw perchennog yr asedau), mae Annog wedi trosglwyddo arian i Menter Môn yn flynyddol (ac eithrio 2009) i adeiladu sylfaen net gyfredol ac ymdopi â phwysau dyledwyr. Mae Annog yn gwmni cyfansawdd o fusnesau trydydd sector, ac er bod y symbyliad y tu ôl i rai o'r rhain yn gyfyngedig oherwydd amcanion allgarol yr endid, caiff ei redeg fel busnes sy'n ceisio gwneud elw</p>	<p>Annog Cyf can, and has generated surpluses for some of its history. Though it has a meagre balance sheet (Menter Môn Ltd is the asset owner), Annog has transferred money to Menter Môn annually (bar 2009) to build a net current asset base and to cope with debtor pressure. Annog is a composite of trading third sector businesses, and though the motivation behind some of these is constrained by the entity's altruistic objects, is run as a business for the pursuit of surplus</p>
			<p>ANNOG CYFFREDINOL</p> <p>Y cyfrif ar gyfer yr holl weithgarwch masnachol arall</p>	<p>ANNOG GENERAL</p> <p>Account for all other commercial activity</p>	<p>ANNOG EGS</p> <p>Nwyddau a Gwasanaethau Amgylcheddol – busnes ar wahân</p>	<p>ANNOG EGS</p> <p>Environmental Goods and Services own businesses</p>	<p></p>	<p></p>

Materion datblygiad y cwmni dros amser		Company development issues over time	
<p>Sefydlwyd Menter Môn yn 1995 fel offeryn ymateb i bolisi'r Swyddfa Gymreig ar gyfer rhaglen LEADER 11. Fe'i labelwyd yn Grŵp Gweithredu Lleol (LAG) swyddogol gan Gyngor Bwrdeistref Ynys Môn, fel y'i gelwid ar y pryd.</p> <p>Chwefror 1996 – Barnodd y Cyngor y dylai ddod yn gwmni cyfyngedig, gyda dau aelod o staff.</p> <p>Mae'n dal gafael yn y statws LAG tan 2014, a thu hwnt i hynny, o bosibl.</p>		<p>Menter Môn set up 1995 as a Welsh Office policy response instrument for the LEADER 11 programme.</p> <p>Classed as an official Local Action Group (LAG) with the (then) Anglesey Borough Council</p> <p>Feb 1996 - Council ruled that it should become a limited company, with its two members of staff.</p> <p>It retains LAG status up to 2014, possibly beyond that.</p>	
MATERION DATBLYGIAD CORFFORAETHOL		CORPORATE DEVELOPMENT ISSUES	
MATER	YMATEB	ISSUE	RESPONSE
CWMPAS CYFYNGEDIG O INCWM ANGEN GWAHANU GWEITHGARWCH TAW	Sefydlu Annog Cyf yn 1999 i amrywio'r incwm Mynediad at farchnadoedd contractau o 2000 Ymestyn yr ardal waith yn 2005	NARROW SCOPE OF INCOME NEED FOR VAT SEPARATION	Annog Cyf start up in 1999 to diversify income Access to contract markets from 2000 Extension of geography in 2005
TWF CYFLYM – YR HERIAU	Diffyg hyblygrwydd ariannol – cyfalafu gwael ar y dechrau oherwydd nad oedd y twf wedi cael ei ragweld. Nerfusrwydd ynghylch llif arian – nid oeddem eisiau cymell dyledion Mantolen wan – rhoddwyd sylw i hynny yn rhannol yn 2008/9 drwy gaffael eiddo Cafodd natur lorweddol y strwythur rheoli sylw yn 2000 ac yn 2011. Datblygu'r systemau Adnoddau Dynol	RAPID GROWTH - THE CHALLENGES	Lack of financial flexibility – poor capitalisation at the start because growth had not been envisaged. Cash flow nervousness - aversion to debt A weak balance sheet – partly addressed in 2008/9 with property acquisition Horizontal nature of management addressed in 2000 and in 2011. The development of Human Resources systems
STRATEGAETHAU GADAEL YMATEB I NEWIDIADAU SYDYN YNG NGHYFAINT Y GWAITH	Mae newid yn yr amgylchedd polisiau yn bygwth sefydlogrwydd staff. Osgowyd diswyddiadau sylweddol, ond gwnaed hynny yn ôl yr angen.	EXIT STRATEGIES RESPONDING TO SUDDEN CHANGES IN WORK VOLUME	Changing policy environment threatens staff stability. Substantial redundancies avoided, but undertaken where necessary.
DATBLYGU MODEL BUSNES CYNALIADWY	Cwblhawyd y cam cyntaf yn 2010 i baratoi ar gyfer y pum mlynedd tan ddiwedd 2014	DEVELOPING A SUSTAINABLE BUSINESS MODEL	First phase completed in 2010 to cover the five years up to and including 2014
RHEOLI RISG	Sefydlu cofrestr risg wedi'i ffurfioli yn 2011	RISK MANAGEMENT	Established formalised risk register in 2011

Cyflwr cyllidol presennol

Cyllid a Chydymffurfiaeth
Cyfrifon awdurdodedig 2012

Current financial position

Finance and Compliance
2012 audited accounts

Cyllid a chydymffurfiaeth

Dyma nifer a gwerth y prosiectau a'r contractau sy'n cael eu cynnal ar hyn o bryd gan Menter Môn:

CYNLLUN DATBLYGU GWLEDIG Echel 4 (Ynys Môn)- £2m

CYNLLUN DATBLYGU GWLEDIG Echel 3 (Ynys Môn)- £1.9m

CYNLLUN DATBLYGU GWLEDIG Datblygu Tiroedd Comin (o Ynys Môn i Geredigion) - £0.68m

Prosiect INTERREG (Cymru gyfan) – £0.42m

ERDF CYFENTER (Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych) - £4m

ESF LLUNIO'R DYFODOL (Wylfa a Thrawsfynydd) - £4m

RHAGLEN DECHRAU BUSNESAU NEWYDD (Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych) - £2m

AppRENTIS (Ynys Môn, Gwynedd, Conwy) - £0.225m

PROSIECT TWRISTIAETH TREFTADAETH - £0.9m

Contractau eraill Annog – amrywiol - £1m +

Er mwyn cydlynu'r gwaith o wahanu'r prosiectau hyn yn ariannol a'u rheoli, mae gennym weithdrefnau rheoli cyllidol cyson i gadw golwg ar:-

a. Llif arian

Ar ddechrau pob blwyddyn galendr, mae gofyn i reolwyr prosiect broffilio eu cyllidebau ar gyfer 12 mis y flwyddyn galendr. Gellid ail-broffilio cyllidebau yn ystod y flwyddyn i ystyried y newid yn y galw a'r gofynion o ran gwariant. Ar ddiwedd pob mis, cymharir y rhagamcanion â'r ffigyrau go iawn. Mae hyn yn cynnig system fonitro sy'n ein galluogi i amlygu newidiadau mewn gweithgarwch sy'n creu perygl i'n llif arian cyffredinol. Mae hyn yn system rhybudd cynnar i'w defnyddio gyda rheolwyr prosiect a swyddogion hawlio.

b. Cyfrifon rheoli

Mae'r rhain yn cael eu paratoi bob chwarter o fewn 20 diwrnod i ddiwedd y chwarter.

Yn y lle cyntaf, fe'u cyflwynir i'r Uwch Reolwyr, ac yna cânt eu cyflwyno i'r Bwrdd i'w dadansoddi, eu pwysu a'u mesur a'u cymeradwyo

Finance and Compliance

The number and value of projects and contracts currently being run by Menter Môn are as follows:

RURAL DEVELOPMENT PLAN Axis 4 (Ynys Môn)- £2m

RURAL DEVELOPMENT PLAN Axis 3 (Ynys Môn)- £1.9m

RURAL DEVELOPMENT PLAN Common Land Development (Ynys Môn to Ceredigion) - £0.68m

INTERREG Project (All Wales) – £0.42m

ERDF CYFENTER (Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Denbighshire) - £4m

ESF SHAPING THE FUTURE (Wylfa and Trawsfynydd) - £4m

NEW BUSINESS START UP PROGRAMME (Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Denbighshire) - £2m

AppRENTIS (Ynys Môn, Gwynedd, Conwy) - £0.225m

HERITAGE TOURISM PROJECT - £0.9m

Other Annog contracts various - £1m +

In order to co-ordinate the financial separation and management of these projects, we have consistent fiscal management procedures to marshal:-

a. Cashflow

At the beginning of every calendar year project managers are required to profile their budgets for the 12 months of the calendar year. Budgets may be re-profiled during the year to take account of changing demands and expenditure requirements. At the end of every month, the forecast is compared to the actual figures. This provides a monitoring system with allows us to highlight changes in activity which create risk to our overall cashflow. This is an early warning system for use with project managers and claims officers.

b. Management Accounts

These are prepared quarterly within 20 days of the quarter end. Initially presented to the Senior Managers, they are then presented to the Board for analysis, interrogation and approval.

Cyfrifon Terfynol 2012 IONAWR 1 ^{af} I RAGFYR 31 ^{ain} 2012		Audited Accounts 2012 JANUARY 1 st to DECEMBER 31 st 2012	
Mae blwyddyn ariannol y grwp yn rhedeg o Ionawr hyd at Ragfyr. Isod fe roddir y prif ffigyrau , a’u newidiadau, rhwng 2011 a 2012		The group’s financial year runs from January 1 st to December 31 st . Included below are the major changes between 2011 and 2012	
Menter Mon	Annog	Menter Mon	Annog
<p>Trosiant i fyny o £3.03m hyd at £3.4, yn bennaf oherwydd incwm o brosiect ‘Shaping the Future’</p> <p>Syrffed am y flwyddyn i fyny o £33,000 i £49,000 hyn yn bennaf oherwydd amrywiadau blynyddol yng ngwerth y Gronfa Pensiwn sydd tu draw i’r rheolaeth.</p> <p>Roedd asedau nett o £1.00m gan y cwmni ar 31.12.12 yn cynnwys arian parod yn y banc o £568,000. Mae’r grwp yn berchen ar eiddo gyda gwerth llyfr net o £4.37m (yn cynnwys Neuadd y Dref, Llys Goferydd, Llys Llewelyn , Porth Amlwch a thir Aberlleiniog.</p> <p>Derbyniwyd gyllid o £3.5m ar gyfer datblygu Neuadd y Dref a’r biniau Copr. Cludwyd hwn ymlaen i’r daflen balans fel incwm a fydd yn cael ei ryddhau yn ol fesul dipyn i’r cyfrif incwm a gwariant yn unol a dibrisiant yr eiddo.</p> <p>Mae Llys Goferydd ar werth neu ar gael i’w rentu</p>	<p>Trosiant i lawr o £2.63m hyd at 2.1m yn adlewyrchu gostyngiad mewn masnachu.</p> <p>Mae’r syrffed i lawr o £40,000 i £4,000, gostyngiad a achosir gan newid amodau mewn cytundeb menter.</p> <p>Mae arian wrth gefn o £10,000 gan Annog cyf ac mae’n masnachu gan wneud elw.</p> <p>Ffurfiwyd is bwyllgor awdit gan y bwrrd er mwyn cryfhau ymhellach rheolaeth ariannol y ddau gwmni</p>	<p>Turnover up from £3.003 million to £3.4m, mainly due to the Shaping the Future Project.</p> <p>Surplus for the year up from £33,000 to £49,000 caused mainly by pension scheme value variations.</p> <p>The company has net assets at 31.12.12 of £1.00 million including cash in bank of £568,000.</p> <p>It owns property with a net book value of £4.37 million (including Llys Goferydd, Town Hall, Llys Llywelyn, Princes Pier, Copper Bins and Aberlleiniog.</p> <p>Funding of £3.5 million received for the purchase and development of the Town Hall and the Copper Bins has been carried forward in the balance sheet as deferred income. This will be released to the Income and Expenditure account in line with the depreciation of these properties.</p> <p>Llys Goferydd is currently available for sale or rent.</p>	<p>Turnover down from £2.63 million to £2.1 million, to reflect decreased trade.</p> <p>Surplus is down from £40,000 to £4,000. The main fall being in Annog Enterprise under the influence of contract changes</p> <p>The company has Reserves of £10,000 at 31 December 2011 and is trading profitably.</p> <p>The board have now formed an audit sub-committee to further strengthen the financial management of both companies.</p>
09/03/15			7

Y model busnes hyd 2014

Model Busnes ac Amcanion
Cyrhaeddiadau'r Cynllun Busnes hyd at Medi
2013
Model busnes fel sgematic
Gwerthoedd a threfn

The business model to 2014

Business Model and Goals
Achievements of the business model to
September 2013
Business Model as a schematic
Values and Probity

<h2>Model Busnes ac Amcanion 2010 to 2014</h2>	<h2>Business Model and Goals 2010 to 2014</h2>
<p>Mae gan Menter Mon y dasg heriol o sicrhau ei fod yn gwasanaethu tri lefel o gwsmer, neu randdalwyr</p> <ol style="list-style-type: none"> Y gymuned mae'n ei wasanaethu, sef y buddolion o'i waith Y cyllidwyr sy'n buddsoddi yn ei waith Y cyfarwyddwyr sy'n disgwyl llywodraethu dydd i ddydd da ganddo 	<p>Menter Mon has the difficult task of ensuring that it serves three important stakeholders</p> <ol style="list-style-type: none"> The communities it serves, the beneficiaries of its work The funders who invest in its work The directors who depend upon our good day to day governance
<p>Mae'r model busnes 5 mlynedd a luniwyd ar geyfer 2010-14 yn cynnwys yr elfennau canlynol:-</p> <ul style="list-style-type: none"> Ymgeisio am a sicrhau grantiau er mwyn hybu economi'r ynys, yn enwedig ei ardaloedd gwledig Rhedeg mentrau cymdeithasol sydd yn creu gwaith, yn fudd i'r economi ac yn helpu sicrhau dyfodol y cwmni Ymestyn gwaith Menter Mon yn ddaeryddol er mwyn sicrhau ei dwf Gwella preswylfa'r cwmni, ei asedau hylifol a'i allu i greu incwm Datblygu eiddo a brynwyd fel bod budd yn dod i'r economi leol ac i'r cwmni hy i wneud i'r asedau weithio er budd pawb 	<p>The 5 year group business model for the 2010-14 business plan has the following components:-</p> <ul style="list-style-type: none"> Applying for and securing continued grant funded activity in order to achieve our primary aim of developing the island's economy, particularly its rural areas. Operating social enterprise businesses via Annog Ltd which create jobs, benefit the economy and prepare for the future Geographical extension of the business model to other county areas. <ul style="list-style-type: none"> Improving the accommodation, liquid asset and earning capacity of Menter Mon. Developing purchased properties so that the group and the local economy can benefit from their subsequent operation ie to make acquired assets work for the benefit of all

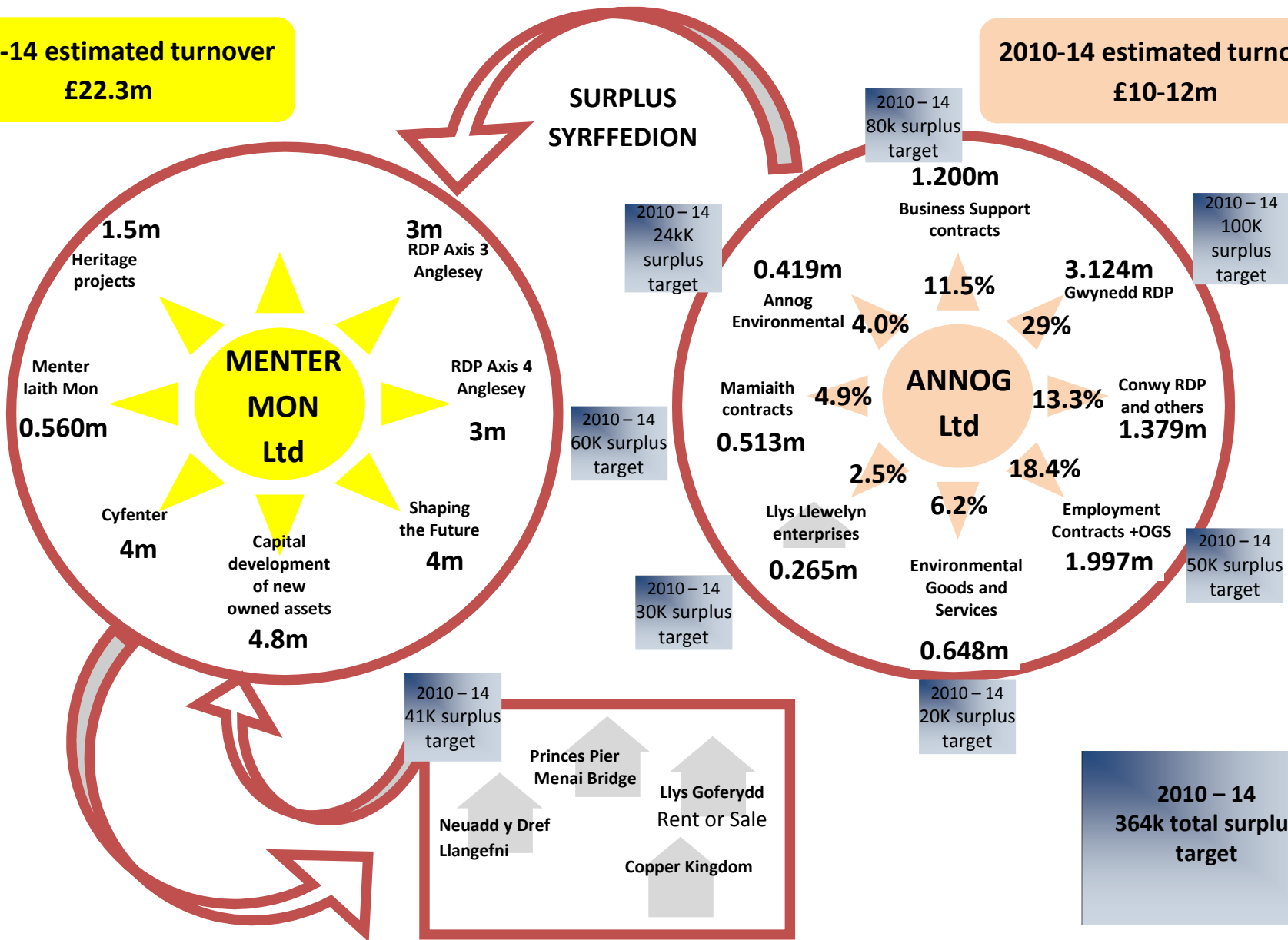
2010-14 Cyrrhaeddiadau'r Cynllun Busnes hyd at Medi 2013		2010-14 Business Plan achievements to September 2013	
<p>Yn gyfredol mae'r Grwp bedair mlynedd i mewn i'w gynllun 5 mlynedd cyfredol. Gyferbyn a phob un o'i amcanion isod rhoddir ein cyrrhaeddiadau hyd yma.</p> <p>Sicrhau grantiau allanol</p> <p>Rhedeg mentrau cymdeithasol sy'n creu gwaith ac elw</p> <p>Ymestyn gwaith Menter Mon yn ddaearyddol i ardaloedd eraill</p> <p>Gwella preswylfa'r cwmni a sicrhau asedau hylifol</p> <p>Datblygu eiddo a brynwyd</p>	<p>Perfformiad yn erbyn targedau yn 2013</p> <p>£12M of cydgyfeiriant £2M o'r RDP CB2 £4M o brosiectau eraill</p> <p>Rhwng 2010 a 2012 gynwysiedig, mae Annog wedi creu syrffed o £198K, tra'n cyflogi 32 staff.</p> <p>Mae grwp Menter Mon nawr yn gweithio yn sylweddol yng Ngwynedd, Conwy a sir Ddinbych</p> <p>Cwblhau Neuadd y Dref Llangefni a symud iddo Gwerthu tir tu ol i Llys Goferydd ar fin digwydd, ond nid yr adeilad ei hun eto.</p> <p>Teyrnas Gopr Porth Amlwch wedi ei gwblhau ac yn weithredol. Contractau i wella'r Llofft Hwyliau ar yn barod i'w gweithredu</p> <p>Ni ellir ddeud i sicrwydd eto o ble daw cyllid i ddatblygu Princes Pier. Rydym yn disgwyl canlyniad ceisiadau</p>	<p>Currently, the group is four years into its current five year pan. For each of its goals below, achievements to date are noted</p> <p>Successfully securing external grants</p> <p>Operating social enterprises in Annog Ltd which produce jobs and surpluses</p> <p>Extending geographically into other areas</p> <p>Improving accommodation and liquid assets</p> <p>Developing purchased properties</p>	<p>Performance against business plan targets in 2013</p> <p>£12M of convergence £2M of RDP BP2 £4M of other projects</p> <p>Between 2010 and 2012 inclusive, Annog returned a surplus of £198K, employing 32 staff.</p> <p>The Menter Mon group now works extensively in Gwynedd, Conwy and Denbighshire</p> <p>Completion of the Llangefni Town Hall development Disposal of Llys Goferydd not complete, but sale of adjacent development land imminent.</p> <p>Porth Amlwch Copper Kingdom development complete and operational. Contracts in preparation for Sail Loft developemnet</p> <p>Acquiring finance for the Princes Pier development cannot be forecasted at present as we await results of applications</p>

MM Group Business Model 2010 to 2014

Model Busnes Grwp MM 2010 hyd 2014

2010-14 estimated turnover
£22.3m

2010-14 estimated turnover
£10-12m

Gwerthoedd a threfn Menter Mon

Dyma ein gwerthoedd:-
I gofio pwy ydi ein cwsmeriaid, o'r bussolion yn y gymuned at ein cyllidwyr a buddsoddwyr
I gydweithio gyda llywodraeth ar bob lefel
I ychwanegu gwerth at adnoddau lleol
I weithio yn arloesol, ac i gymryd risgiau rheoledig
I ymgymryd a prosiectau anodd mewn mannau heriol
I barchu pawb yn gyfartal

Parhewn i ganolbwyntio ar amddiffyn enw da y cwmni drwy briodoli :-

CYWIRDEB
MONITRO CYLLIDOL MANWL
COFNODI A GWIREDDU ALLBYNNAU
ARWAHANRWYDD ARIAN A DELIR O FLAEN LLAW
ARWAHANRWYDD CYLLIDEBAU
ARWAHANRWYDD DYLETSWYDDAU
RHEOLWETH CADARN
GWIREDDU PROSIECTAU YN EFFEITHIOL
GWIREDDU CYTUNDEBAU YN DRYLWYR EFFEITHIOL
GWIREDDU SYSTEMAU IECHYD A DIOGELWCH AC ADNODDAU DYNOL
CYNALADWYEDD
CYNALADWYEDD Y CWMNI
LLYWODRAETHU CYWIR
RHEOLAETH RISG

Menter Mon values and probity

Our values are:-
To always remember who our customers are, in the community and among our funders
To work closely with government at all levels
To add value to local resources
To be innovative and to take measured risks
To work on difficult projects in challenging places
To apply equal respect to all

We remain focussed upon defending the probity and security of Menter Mon by prioritising at all times-

- COMPLIANCE
- DETAILED FINANCIAL MONITORING
- RECORDING AND VERIFICATION OF OUTPUTS
- SEPARATION OF ADVANCES
- SEPARATION OF BUDGETS
- SEPARATION OF DUTIES
- HIERARCHICAL MANAGEMENT
- EFFECTIVE PROJECT DELIVERY
- GOOD CONTRACT DELIVERY
- SYSTEMS DEVELOPMENT IN HR and H&S
- SUSTAINABILITY
- CORPORATE VIABILITY
- GOOD GOVERNANCE
- RISK MANAGEMENT

Peryglon a chyfleoedd

Risks and opportunities ahead

Risgiau Cyfredol	Current risks
<p>NEWIDIADAU YN YR AMGYLCHFYD BUSNES ALLANOL</p> <p>Mae bwlch cyllido o'n blaen ym mlwyddyn 2014 a achosir gan y bwlch rhwng un rhaglen Ewrop a'r nesaf. Mae perygl bydd y grwp yn colli staff allweddol a capasiti creiddiol yn ystod 2014 all godi'r angen i ddiswyddo staff allweddol Colled yn y rol mae Menter Mon wedi ei fwynhau parthed rhaglenni Ewrop ers eu cychwyn. Nid oes sicrwydd o hyn yn y cylch nesaf, er ei fod yn hanfodol o ran dyfodol y cwmni</p> <p>NEWID YN AMGYLCHFYD MEWNOL Y CWMNI</p> <p>Materrion dilyniant – y Rh Gyfarwyddwr yn ymddeol yn 2018</p> <p>Colled staff allweddol</p> <p>Gwneud colledion ym mhortffolio mentrau cymdeithasol Annog Cyf all effeithio ar allu y cwmni i wrthsefyll straen llif arian a ddaw o bryd i'w gilydd. Mae adegau pan mae arna ddyledwyr hyd at £600,000 i'r Grwp. Drwy gydol ein 17 mlynedd o fodolaeth rydym wedi rheoli llif arian yn llwyddiannus ond mae hyn wedi bod yn ddibynnol ar allu Annog i greu syrffedion</p>	<p>CHANGES IN THE EXTERNAL BUSINESS ENVIRONMENT</p> <p>Funding gaps arising between EU funding programmes in 2014. There is a danger of losing key delivery staff and core capacity during the 2014 gap raising the spectre of funding extensive redundancies</p> <p>Loss of Menter Mon's role and position in the 2014 – 20 EU cycle. Delivering EU programmes is crucial to Menter Mon's sustainability between 2014 and 2019</p> <p>CHANGE IN THE INTERNAL BUSINESS ENVIRONMENT</p> <p>Succession issues – MD retirement in 2018</p> <p>Loss of key staff</p> <p>Incurring losses in Annog's trading portfolio which would severely affect the group's capacity to withstand temporary cash flow deficits. There are times when the group is owed up to £600,000 by debtors. In all our 17 years we have successfully managed our own cash flow but it has been dependent on Annog profitability in creating reserves</p>

Cyfleoedd Cyfredol a Newydd

Beth fydd cyfeiriad cynllun busnes 2015-20 Menter Mon, a sut gall Cyngor Mon a Menter Mon gydweithio i'r dyfodol? Rhoddir rhai engreiffitiau isod, llawer ohonynt yn barod i'w archwilio a'u sefydlu yn y tymor byr.

Cynllun Datblygu Gwledig Ewrop – dymunai Menter Mpon gydweithio yn agos gyda'r Cyngor i sicrhau bod yr ynys yn manteisio hyd uchafswm o'r rhaglen yma, yr unig raglen ar gyfer cymunedau gwledig yr ynys. Bwriadai Menter Mon gydweithio gyda'r PAEM a gyda'r Cyngor ar y rhaglen LEADER newydd.

Cronfeydd Strwythurol Ewrop – mae'n bwysig ymlid **arloesedd ar y cyd** er mwyn cael dulliau newydd o ddod ag elw economaidd i'r ynys, hynny yn nhermau:-

- a. Sicrhau bod Budd Cymunedfol o brosiectau egni mawr yn hybu newid mewn bywydau pobol yn ogystal a gwella isadeiledd.
- b. Cyllido a chreu datblygiad economaidd cymunedol o ynni adnewyddol drwy fanteisio ar allu cynghorau sir i godi cyfalaf a rhyddhau tir.
- c. Trosglwyddiad rhai gwasanaethau anstatudol i ddwylo cwmni altrwistaidd ei natur megis Menter Mon
- d. Adeiladu tai fforddiadwy ar yr ynys drwy raglen estynedig o drosglwyddo asedau tir neu adeiladau addas.
- e. Cyd sefydlu Ymddiriedolaethau Tir a Thai Cymunedol
- f. Yn ogystal a chynhyrchu egni, rhaid i ni reoli yn well y ffordd mae'n cael ei ddefnyddio. Gobeithiwn gydweithio gyda chwmni Scottish Power i'r perwyl yma.
- g. Sicrhau budd i gwmnïau a busnesau'r ynys ynghylch Wylfa B
- h. Gwella'r cysylltiad rhwng gwaith ymchwil ym Mhrifysgol Bangor ac ymddangosiad busnesau twf yn cychwyn ar yr ynys.
- i. Sicrhau bod pobol yr ynys, a busnesau'r ynys yn manteisio ar gyfleoedd economaidd y gwelliannau a ddaw mewn isadeiledd cyfathrebu digidol ee band eang.

New and Current opportunities

What are the prospects for Menter Mon's 2015 – 2020 business plan, and how can the local authority and Menter Mon cooperate into the future? Some indications are given below, many of which can be explored and established in the short term.

EU Rural Development Plan – close cooperation with the County Council in ensuring the island achieves maximum benefit from the programme. Menter Mon is eager to ensure also that the AERP and the authority is fully involved in LEADER.

EU Structural Funds – pursuing **cooperative innovations** with the County council in pursuit of new methods of acquiring benefit to the island in terms of:-

- a. Ensuring that community benefit changes people's lives and prospects as well as improving infrastructure
- b. Funding and producing community based economic development from renewable energy, using local authority capital raising powers and local authority owned land
- c. Transfer of appropriate non statutory services to an altruistic company such as Menter Mon
- d. The provision of affordable housing on the island through a further tranche of asset transfers
- e. Exploring the establishment of Community Land Trusts
- f. Working with Scottish Power on the demand side of energy efficiency and Carbon savings
- g. Contributing to the supply chain business benefits of the energy island programme
- h. Improving the links between research at Bangor University and growth business start ups in Ynys Mon.
- i. Ensuring that the improvements in digital communications due on the island are matched by an investment in ensuring that inhabitants and businesses make the best economic use of them

Canlyniadau

Conclusions

Ni fu pwyslais yn y papur hwn ar y gwaith mae Menter Mon wedi ei gyflawni dros yr 17 mlynedd diwethaf. Bwriad y papur yw dangos seiliau cadarn y cwmni a rhoi arwydd o'r ffaith ei fod yn adnodd pwysig i'r ynys.

Mae Grwp Menter Mon yn gyflogwr pwysig ar yr ynys gyda 70 o gyflogai a 10 o isgontractwyr yn ddibynnol arno

Mae Menter Mon yn cael ei reoli yn gyfrifol gydag arfer da yn ei weithrediad.

Mae'r grwp wedi arallgyfeirio, wedi tyfu ac wedi sefydlu model busnes i'r dyfodol er mwyn cryfhau ei sylfaen. Fodd bynnag, mae'n parhau i fod yn ddibynnol ar ei allu i ddenu cyllid allanol.

Mae 2014 yn mynd i fod yn flwyddyn heriol i'r grwp oherwydd bwlch rhwng rhaglenni Ewropeaidd.

Mae 17 o flynyddoedd o gydweithio gyda'r Cyngor yn argoeli yn dda i gydweithio pellach i'r dyfodol

Mae Menter Mon yn medru gweithredu mewn meysydd ac mewn dulliau na all y Cyngor ymwneud a nhw. Mae cyfleoedd mawr i fanteisio ar hynny a chreu newid yn yr economi

The purpose of this paper has not been to describe the work Menter Mon has undertaken over the past 17 years. Its purpose is to demonstrate that the company has strong foundations and to indicate its importance as a resource in the island's economy
The Menter Mon group is a substantial employer on the island with 70 employees and up to 10 subcontractors dependent upon it.

Menter Mon is responsibly managed with best practice prominent in its professional operation.

Since its inception the company has diversified, grown and established a business model aimed at further strengthening its foundations. It is still however, dependent upon its ability to secure external grants.

The calendar year of 2014 will be a challenging year for the group as it seeks to negotiate a transition between two EU programming periods.

17 years of close cooperation with the County Council indicates a continuation into the future of working together.

Menter Mon can work in areas and with methods which are not available to the local authority. There are huge opportunities in cooperation to produce change and improvement in the economy